

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

30 mars 2004

PROPOSITION DE LOI

**modifiant certaines dispositions
du Code civil en vue de permettre
l'adoption par des personnes
de même sexe**

(déposée par Mme Zoé Genot)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

30 maart 2004

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van sommige bepalingen
van het Burgerlijk Wetboek, teneinde
adoptie door ouders van hetzelfde
geslacht mogelijk te maken**

(ingediend door mevrouw Zoé Genot)

<i>cdH</i>	: Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	: Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	: Front National
<i>MR</i>	: Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	: Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>VLAAMS BLOK</i>	: Vlaams Blok
<i>VLD</i>	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
<i>DOC 51 0000/000</i> :	Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	<i>DOC 51 0000/000</i> :	Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
<i>QRVA</i> :	Questions et Réponses écrites	<i>QRVA</i> :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
<i>CRIV</i> :	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	<i>CRIV</i> :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
<i>CRABV</i> :	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	<i>CRABV</i> :	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
<i>CRIV</i> :	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	<i>CRIV</i> :	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
<i>PLEN</i> :	Séance plénière	<i>PLEN</i> :	Plenum
<i>COM</i> :	Réunion de commission	<i>COM</i> :	Commissievergadering

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
<i>Commandes :</i> Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.laChambre.be e-mail : publications@laChambre.be	<i>Bestellingen :</i> Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.deKamer.be e-mail : publicaties@deKamer.be

RÉSUMÉ

Le droit belge, dans son état actuel, n'autorise pas l'adoption par des époux ou cohabitants de même sexe. Cependant, force est de constater que beaucoup d'enfants sont élevés avec amour par des époux ou cohabitants homosexuels.

Le présente proposition vise donc à ouvrir l'adoption aux couples de même sexe. Elle envisage, en outre, l'adoption internationale, et vise à permettre aux adoptants de donner à l'adopté le nom de l'un d'entre eux ou le nom de chacun d'eux.

SAMENVATTING

Het vigerend Belgisch recht staat geen adoptie door samenwonenden of echtgenoten van hetzelfde geslacht toe. Wij kunnen evenwel niet om de vaststelling heen dat veel kinderen liefdevol worden opgevoed door homoseksuele (echt)paren.

Dit wetsvoorstel strekt er dan ook toe adoptie open te stellen voor partners van hetzelfde geslacht, te voorzien in internationale adopties en de adoptanten de mogelijkheid te bieden het geadopteerde kind een van hun beider dan wel hun beider naam te geven.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La loi du 13 février 2003 ouvrant le mariage à des personnes de même sexe et modifiant certaines dispositions du Code civil a autorisé les personnes de même sexe à se marier, mettant ainsi fin à toute discrimination sur ce point entre les couples hétérosexuels et homosexuels. Cette loi ne règle malheureusement que les relations entre époux et ne concerne pas les relations pouvant exister avec un enfant.

En matière d'adoption, le droit belge dans son état actuel n'autorise pas l'adoption par des époux ou cohabitants de même sexe, à l'inverse d'autres pays comme les Pays-Bas, la Suède, le Danemark, l'Islande ou l'Afrique du Sud.

Les nombreuses études ont démontré que l'éducation d'un enfant par des parents homosexuels ne présente pas de résultats différents au niveau de l'estime de soi, de la perception de l'enfant de son identité sexuelle ou de sa sociabilité.

En outre, force est de constater qu'actuellement des enfants sont élevés avec amour dans le cadre d'une multiplicité de formes de vie commune. Dans certains cas, il s'agit d'un enfant qui est né pendant la relation, par exemple à la suite d'une insémination artificielle, ou qui a été adopté légalement par une personne seule, et qui bien que désiré et élevé dans une famille de deux parents, ne possède qu'un lien de filiation légal, qu'un parent légal.

Il est primordial que ces enfants jouissent d'une sécurité juridique maximale quant à la stabilité du lien qui les unit à ceux qui les élèvent. L'adoption permettra au deuxième parent de voir reconnu ce lien de filiation avec son enfant, de se voir assujetti aux mêmes droits et aux mêmes devoirs que tous les parents.

De plus, les parents homosexuels bénéficieraient d'une préparation, d'un accompagnement et d'entretiens psychomédicosociaux et seraient soumis aux mêmes restrictions que les adoptants.

Cette proposition de loi vise donc à ouvrir l'adoption

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De wet van 13 februari 2003 tot openstelling van het huwelijk voor personen van hetzelfde geslacht en tot wijziging van een aantal bepalingen van het Burgelijk Wetboek maakte een huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht mogelijk. Op die manier kwam een einde aan iedere discriminatie in dat verband tussen heteroseksuele en homoseksuele paren. Jammer genoeg regelt voormelde wet alleen de betrekkingen tussen de echtgenoten onderling, en laat ze de mogelijke relatie met een kind buiten beschouwing.

In tegenstelling tot een aantal landen zoals Nederland, Zweden, Denemarken, IJsland of Zuid-Afrika, staat het vigerend Belgisch recht adopties door gehuwde of samenwonende personen van hetzelfde geslacht niet toe.

Tal van studies hebben evenwel aangetoond dat de invloed van de opvoeding van kinderen door homoseksuele ouders volkomen neutraal blijkt te zijn op het vlak van het zelfbeeld van het kind, van de wijze waarop het zijn seksuele identiteit beleeft of met anderen omgaat.

Daar komt nog bij dat men niet om de vaststelling heen kan dat tegenwoordig kinderen in zeer uiteenlopende gezinsvormen liefdevol worden opgevoed. Daarbij kan het gaan om een kind dat in de loop van de relatie geboren werd (bijvoorbeeld ingevolge een kunstmatige inseminatie) of om een kind dat wettelijk door één enkele persoon werd geadopteerd en dat, hoewel gewenst en opgevoed in een twee-oudergezin, slechts met één van beide ouders een wettelijke afstammingsband heeft en wettelijk maar één ouder heeft.

Het is van het allergrootste belang de voor die kinderen geldende rechtszekerheid op het vlak van de band tussen hen en degenen die hen opvoeden, zo sluitend mogelijk te onderbouwen. Dankzij de adoptie zal ten gunste van de tweede ouder die afstammingsband met het kind kunnen worden erkend, en zullen op hem dezelfde rechten en plichten als op elke andere ouder van toepassing zijn.

Bovendien ligt het in de bedoeling homoseksuele ouders op die adoptie voor te bereiden, ze daarbij (ook op psychomedisch vlak) te begeleiden en voor hen dezelfde beperkingen als voor alle adoptanten te laten gelden.

Dit wetsvoorstel strekt er dus toe adoptie open te

aux couples de même sexe, de manière à sécuriser la procédure d'adoption via la procédure habituelle et de manière à sécuriser le lien entre l'enfant et ses parents.

Elle permet aussi à la personne qui est mariée ou qui cohabite, au sens de l'article 343, § 1er, b), avec une autre personne d'adopter l'enfant de son conjoint ou de son partenaire, que ce partenaire soit ou non de même sexe.

De plus, elle envisage l'adoption internationale s'inspirant en cela de l'exemple de la Suède et de la pratique habituelle qui veut que l'État d'origine des enfants puisse définir les termes de l'adoption.

Cette proposition de loi vise en outre à permettre aux adoptants de donner à l'adopté, le nom de l'un d'entre eux, ou le nom de chacun d'eux dans l'ordre qu'ils choisissent.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Art. 2

Cet article modifie l'article 343, § 1er, du Code civil tel que remplacé par la loi du 24 avril 2003, afin d'autoriser l'adoption par des personnes de même sexe, mariées ou cohabitantes.

Art. 4

L'article 353-1 du Code civil, remplacé par la loi du 24 avril 2003, est modifié afin d'adapter les effets de l'adoption simple en ce qui concerne le nom de l'adopté, suite à l'introduction de l'autorisation d'adoption pour les personnes de même sexe.

Art. 5

L'article 356-2 du Code civil, remplacé par la loi du 24 avril 2003, est modifié afin d'adapter les effets de l'adoption plénière en ce qui concerne le nom de l'adopté, suite à l'introduction de l'autorisation d'adoption pour les personnes de même sexe.

Zoé GENOT (ECOLO)

stellen voor personen van hetzelfde geslacht die een stel vormen, de adoptieprocedure via de daarbij gangbare procedure rechtszekerheid te verlenen en de band tussen het kind en zijn ouders juridisch sluitend te onderbouwen.

Het wetsvoorstel biedt de gehuwde persoon of de persoon die, conform artikel 343, § 1, b), van het Burgerlijk Wetboek, samenwoont met een partner, de mogelijkheid het kind van zijn echtgenoot of partner (ongeacht of die al dan niet van hetzelfde geslacht is), te adopteren.

Naar het voorbeeld van Zweden en conform de gangbare praktijk waarbij de Staat van herkomst van het kind bepaalt hoe de adoptie concreet verloopt, voorziet dit wetsvoorstel bovendien in de internationale adoptie.

Het wetsvoorstel strekt er bovendien toe de adoptanten de mogelijkheid te bieden de geadopteerde de naam van één van hen, of hun beider naam – in de door hen gekozen volgorde – toe te kennen.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Art. 2

Dit artikel wijzigt het bij de wet van 24 april 2003 gewijzigde artikel 343, § 1, van het Burgerlijk Wetboek, teneinde adoptie toe te staan door gehuwde of samenwonende personen van hetzelfde geslacht.

Art. 4

Het bij de wet van 24 april 2003 gewijzigde artikel 353-1 van het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd, teneinde de gevolgen van de gewone adoptie aan te passen in verband met de naam die de geadopteerde toegekend kan krijgen als gevolg van de aan personen van hetzelfde geslacht verleende toestemming om te adopteren.

Art. 5

Het bij de wet van 24 april 2003 gewijzigde artikel 356-2 van het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd, teneinde de gevolgen van de volle adoptie aan te passen in verband met de naam die de geadopteerde toegekend kan krijgen als gevolg van de aan personen van hetzelfde geslacht verleende toestemming om te adopteren.

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art.2

À l'article 343, § 1er, du Code civil sont apportées les modifications suivantes:

A) au a), les mots « de sexe différent » sont chaque fois supprimés ;

B) au b), les mots « de sexe différent » sont supprimés.

Art.3

Un article 344-3, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

« Art. 344-3. La personne qui est mariée ou qui cohabite, au sens de l'article 343, § 1er, b), avec une autre personne peut adopter l'enfant de son conjoint ou de son partenaire, que ce conjoint ou partenaire soit ou non de même sexe. ».

Art.4

A l'article 353-1 du même Code sont apportées les modifications suivantes :

A) l'alinéa 1er est remplacé par l'alinéa suivant :

« L'adoption confère à l'adopté, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, celui de l'un d'eux ou le nom de chacun d'eux dans l'ordre choisi par eux ; »

B) l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 1er et 2 :

« Si les parents n'ont pas effectué de choix ou s'ils ne sont pas d'accord entre eux, leurs enfants se verront attribuer le double nom, par tirage au sort. Au cas où les parents portent déjà un double nom, c'est le

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 343, § 1, van het Burgerlijk Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A) in a) worden telkens de woorden «van ongelijk geslacht» weggelaten;

B) in b) worden de woorden «van ongelijk geslacht» weggelaten.

Art. 3

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 344-3 ingevoegd, luidend als volgt:

«Art. 344-3. Wie gehuwd is of in de zin van artikel 343, § 1, b), met een andere persoon samenwoont, kan het kind van zijn echtgenoot of zijn partner adopteren, ongeacht of die echtgenoot of partner van hetzelfde geslacht is of niet.».

Art. 4

In artikel 353-1 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A) het eerste lid wordt vervangen door het volgende lid:

«De adoptie verleent aan de geadopteerde in plaats van zijn naam die van zijn adoptant of, bij gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, de naam van een van hen of de naam van hen beiden, in de door hen gekozen volgorde.»;

B) tussen het eerste en het tweede lid wordt het volgende lid ingevoegd:

«Indien de ouders geen keuze hebben gemaakt of indien zij het niet eens geraken, krijgen de kinderen de dubbele naam, waarbij de volgorde door loting wordt bepaald. Ingeval de ouders al een dubbele naam dra-

premier nom de chacun des deux parents qui sera transmis.»;

C) l'alinéa 2 est remplacé par l'alinéa suivant :

« Les parties peuvent toutefois solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom en le faisant précéder ou suivre du nom de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, de celui de l'un deux.».

Art.5

L' article 356-2 du Code civil, est remplacé par la disposition suivante :

« L'adoption plénière confère à l'adopté, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, celui de l'un deux ou le nom de chacun d'eux dans l'ordre choisi par eux.

Si les parents n'ont pas effectué de choix ou s'ils ne sont pas d'accord entre eux, leurs enfants se verront attribuer le double nom, par tirage au sort. Au cas où les parents portent déjà un double nom, c'est le premier nom de chacun des deux parents qui sera transmis. ».

10 mars 2004

Zoé GENOT (Ecolo)

gen, wordt de eerste naam van elk van beide ouders overgedragen.»;

C) het tweede lid wordt vervangen door het volgende lid:

«De partijen kunnen evenwel de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, voorafgegaan of gevolgd door die van de adoptant of, bij gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, door de naam van een van beiden.».

Art. 5

Artikel 356-2 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Door de volle adoptie verkrijgt de geadopteerde in plaats van zijn naam die van de adoptant of, bij gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, de naam van een van hen of de naam van hen beiden, in de door hen gekozen volgorde.

Indien de ouders geen keuze hebben gemaakt of indien zij het niet eens geraken, krijgen de kinderen de dubbele naam, waarbij de volgorde door loting wordt bepaald. Ingeval de ouders al een dubbele naam dragen, wordt de eerste naam van elk van beide ouders overgedragen.».

10 maart 2004

TEXTE DE BASE

Code civil

Art.343

§ 1er. On entend par:

a) adoptant: une personne, des époux de sexe différent, ou des cohabitants de sexe différent;

b) cohabitants: deux personnes de sexe différent non apparentées qui vivent ensemble de façon permanente et affective depuis au moins trois ans au moment de l'introduction de la demande en adoption;

c) enfant: une personne âgée de moins de dix-huit ans.

§ 2. Il existe deux sortes d'adoption: l'adoption simple et l'adoption plénière.

Art. 353-1

L'adoption confère à l'adopté, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, celui de l'homme.

Les parties peuvent toutefois solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom en le faisant précéder ou suivre du nom de l'adoptant ou de l'homme adoptant.

Si l'adopté et l'adoptant ou l'homme adoptant ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.

TEXTE DE BASE ADAPTE A LA PROPOSITION

Code civil

Art.343

§ 1er. On entend par:

a) adoptant: une personne, des époux [...], ou des cohabitants [...];

b) cohabitants: deux personnes [...] non apparentées qui vivent ensemble de façon permanente et affective depuis au moins trois ans au moment de l'introduction de la demande en adoption;

c) enfant: une personne âgée de moins de dix-huit ans.

§ 2. Il existe deux sortes d'adoption: l'adoption simple et l'adoption plénière.

Art. 353-1

L'adoption confère à l'adopté, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, celui de l'un deux ou le nom de chacun d'eux dans l'ordre choisi par eux.

Si les parents n'ont pas effectué de choix ou s'ils ne sont pas d'accord entre eux, leurs enfants se verront attribuer le double nom, par tirage au sort. Au cas où les parents portent déjà un double nom, c'est le premier nom de chacun des deux parents qui sera transmis.

Les parties peuvent toutefois solliciter du tribunal que l'adopté conserve son nom en le faisant précéder ou suivre du nom de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, de celui de l'un deux.

Si l'adopté et l'adoptant ou l'homme adoptant ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.

BASISTEKST**Burgerlijk Wetboek****Art.343**

§ 1. Er wordt verstaan onder:

a) adoptant: een persoon, echtgenoten van ongelijk geslacht, of samenwonenden van ongelijk geslacht;

b) samenwonenden: twee personen van ongelijk geslacht die geen verwanten zijn van elkaar en die op een permanente en affectieve wijze samenwonen sedert ten minste drie jaar op het tijdstip van de indiening van het verzoek tot adoptie;

c) kind: een persoon van minder dan achttien jaar.

§ 2. Er bestaan twee vormen van adoptie: de gewone adoptie en de volle adoptie.

Art. 353-1

De adoptie verleent aan de geadopteerde in plaats van zijn naam, die van zijn adoptant of bij gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, die van de man.

De partijen kunnen evenwel de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, voorafgegaan of gevolgd door die van de adoptant of van de adopterende man.

Ingeval de geadopteerde en de adoptant of de adopterende man dezelfde naam hebben, wordt de naam van de geadopteerde niet gewijzigd.

BASISTEKST AANGEPAST AAN HET VOORSTEL**Burgerlijk Wetboek****Art.343**

§ 1. Er wordt verstaan onder:

a) adoptant: een persoon, echtgenoten van ongelijk geslacht, of samenwonenden van ongelijk geslacht;

b) samenwonenden: twee personen van ongelijk geslacht die geen verwanten zijn van elkaar en die op een permanente en affectieve wijze samenwonen sedert ten minste drie jaar op het tijdstip van de indiening van het verzoek tot adoptie;

c) kind: een persoon van minder dan achttien jaar.

§ 2. Er bestaan twee vormen van adoptie: de gewone adoptie en de volle adoptie.

Art. 353-1

De adoptie verleent aan de geadopteerde in plaats van zijn naam, die van zijn adoptant of bij gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, die van de man.

Indien de ouders geen keuze hebben gemaakt of indien zij het niet eens geraken, krijgen de kinderen de dubbele naam, waarbij de volgorde door loting wordt bepaald. Ingeval de ouders al een dubbele naam dragen, wordt de eerste naam van elk van beide ouder overgedragen.

De partijen kunnen evenwel de rechtbank vragen dat de geadopteerde zijn naam behoudt, voorafgegaan of gevolgd door die van de adoptant of van de adopterende man.

Ingeval de geadopteerde en de adoptant of de adopterende man dezelfde naam hebben, wordt de naam van de geadopteerde niet gewijzigd.

Art. 356-2

L'adoption plénière confère à l'enfant, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou de l'homme adoptant.

Toutefois, l'adoption plénière, par une femme, de l'enfant ou de l'enfant adoptif de son époux ou cohabitant n'entraîne aucune modification du nom de l'enfant.

Art. 356-2

L'adoption plénière confère à l'adopté, en le substituant au sien, le nom de l'adoptant ou, en cas d'adoption simultanée par deux époux ou cohabitants, celui de l'un deux ou le nom de chacun d'eux dans l'ordre choisi par eux.

Si les parents n'ont pas effectué de choix ou s'ils ne sont pas d'accord entre eux, leurs enfants se verront attribuer le double nom, par tirage au sort. Au cas où les parents portent déjà un double nom, c'est le premier nom de chacun des deux parents qui sera transmis.

Art. 356-2

Door de volle adoptie verkrijgt het kind in plaats van zijn naam die van de adoptant of van de adopterende man.

Volle adoptie door een vrouw van het kind of van het adoptief kind van haar echtgenoot of van de persoon met wie zij samenwoont brengt evenwel geen wijziging mee in de naam van het kind.

Art. 356-2

Door de volle adoptie verkrijgt de geadopteerde in plaats van zijn naam die van de adoptant of, bij gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten of samenwonenden, de naam van een van hen of de naam van hen beiden, in de door hen gekozen volgorde.

Indien de ouders geen keuze hebben gemaakt of indien zij het niet eens geraken, krijgen de kinderen de dubbele naam, waarbij de volgorde door loting wordt bepaald. Ingeval de ouders al een dubbele naam dragen, wordt de eerste naam van elk van beide ouders overgedragen.